

Toshkentning 32 minorali darvozalari qadim Shosh tarixining bezagidir

Мозий – ҳақиқат тарозуси

Қадимги даврларданоқ шаҳарининг катта дарvozalari олдида турий йигинилар, шаҳарга келган нуфузли меҳмонларни кутуб олиш маросимлари ўтказилган. Шунингдек, шаҳар дарvozalari стратегик аҳамиятга эга бўлган. Асрлар давомида мазкур дарvozalarning кўришиши такомиллашиб, айниқса, арк билан курилиши уларга ўзгача салобат берган.

ТОШКЕНТНИНГ 32 МИНОРАЛИ ДАРВОЗАЛАРИ

қадим Шош тарихининг безагидир

Жаннат ИСМОИЛОВА,
Ўзбекистон тарихи
давлат музейи директори

Ўрта асрларда бир оз мураккаб техникага эга кўтами дарvozalар қурила бошланган. Уларнинг безаги мамлакатнинг анъаналари, диний қадимиятлари ва тарихий саналари билан болғли бўлган.

Тошкент кўлай географик худудда, яъни Шарқ ва Гарб мамлакатлари билан савдо-сотиқ йўли чоррақасида жойлашган тудайли бу ерга савдо

"XVIII асрнинг охириларида шаҳар мудофаа деворининг баландлиги салқам 8 метр, тела қисмининг кенглиги 2 метргача бўлган. Девор айланасининг узунлиги 18,2 км, шаҳарнинг умумий майдони эса 26,4 кв. км.ни ташкил этган", деган маълумоттар мавжуд.

Шаҳар девори яроқиз холга келиб, қайта қуришни талаб килтани боис, XIX асрнинг ўталаridа Кўюн хотиниг даврида хон ноёби Бекларбек томонидан Тошкент мудофаа деворлари ва дарvozalari таъмириланди. Бу вақтда девор баландлиги 10 метрдан ошиб, юқори қисмида душманга ўтиш учун кўплаб шинаклар очилган эди. Шаҳар мудофаа деворининг 12 та дарvozasi (Тахтапул,

Жаннат ИСМОИЛОВА оғизи сурʼатлар.

оғзаки нутқда "камлон" талаффузида этиб келган. Таридан маълумки, Тошкентда ясалган ўқ-ёйлар Шарида "Камони Шоший" номи билан машхур бўлган ва Шарқ адилари асрларидаги таърифланган.

12 дарvozанинг ҳаммаси катта ўл устида курилган бўлиб, барчаси мусатхам, қаттиқ ёғон — тог арчиасидан ясалган ва уст томонига нақшинкор беzaқлар берилган. Ҳар бир дарvozанинг жуфт ҳалқалари, қалиллари бўлган. Қалиллар дарvozabonlari кўлида сақлантан. Дарvozabonlari дарvozalarni тондза очиб, күёш болтандা берилганлар. Ёлилтаниндан сунг уларни очишига хеч кимнинг ҳақи бўлмаган. Факатина шаҳар ҳоқимиининг ўта зарур фармойishi билангина дарvozalarni очишига руҳ

Хақиқатан ҳам Тошкент шаҳар аксарият маълумотларда яшил шаҳар сифатида таърифланади. У ташқаридан ириб келәётган одамга боғларга бурканган гўзл шаҳар сифатида намоён бўлган.

XIX асрда Тошкентга келган татар саводогари Шубай Арслонов Тошкент хақида маълумотларни келтириб, шаҳарнинг ўша дарvadagi ташни ва ичи манзарасини кўйидагича тасвирилади: "Тошкент шаҳри калин пахса девор ва зовурлар билан ўраб олинган. Шаҳар катталиги жиҳатидан Қозон шаҳрига тенг келади. Унинг ўти дарvozasi бор. Шаҳарда бор ва маскиндлар кўп. Катта маскиндларда кўпчилик бўлиб намоз ўйнаганлар. Дарvozalalar олдида алоҳида миришаблар туради. Уларда тўл ўйк, узоқка отадиган милитиклар бор. Бундай милитиклар Тошкентда ясалади. Шаҳарни ўти ишодан ташкил топган кенгаш бошкаган. Ҳичинат карор

